

izv. prof. dr. sc. Josipa Grbavac

Sveučilište u Mostaru, Ekonomski fakultet, Mostar, Bosna i Hercegovina
josipa.grbavac@ef.sum.ba

red. prof. dr. sc. Igor Živko

Sveučilište u Mostaru, Ekonomski fakultet, Mostar, Bosna i Hercegovina
igor.zivko@ef.sum.ba

Marko Barbarić, mag. oec.

Sveučilište u Mostaru, Ekonomski fakultet, Mostar, Bosna i Hercegovina
marko.barbaric@ef.sum.ba

NOVI INSTITUCIONALNI RAČUNOVODSTVENI OKVIR U FUNKCIJI TRANSPARENTNOSTI FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Primljen: 19. kolovoza 2021.

Prihvaćen: 20. studenog 2021.

<https://doi.org/10.46458/27121097.2021.PI.62>

Pregledni rad

Sažetak

Transparentnost predstavlja otvorenost poslovnog subjekta i lakoću pristupa samom djelovanju. Upravo ovaj segment je bitan za vanjske korisnike koji bi trebali imati nesmetan i pravovremen pristup informacijama financijske i nefinancijske naravi kako bi mogli sagledavati rizičnost poslovnog subjekta. Stoga, bitno je da se regulacijom unaprijedi koncept transparentnosti kroz donošenje propisa, pravila i drugih procedura kako bi se informacije učinile dostupnima različitim interesnim skupinama. Poboljšanje kvalitete financijskog izvještavanja treba donijeti koristi u smanjenju asimetričnosti informacija između menadžera i investitora, smanjenju rizika i troškova financiranja poslovnih subjekata te druge koristi koje su autori pokušali prikazati kroz prizmu različitih korisnika financijskih izvještaja. Cilj rada je ukazati na novi institucionalni računovodstveni okvir i njegov doprinos unaprjeđenju transparentnosti financijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Autori u radu donose novine institucionalnog računovodstvenog okvira u Federaciji Bosne i Hercegovine i njegovog utjecaja na unaprjeđenje kvalitete financijskog izvještavanja kroz dostupnost i transparentnost financijskih informacija.

Ključne riječi: računovodstveni okvir, financijsko izvještavanje, transparentnost, dostupnost, registar financijskih izvještaja, koristi za korisnike

JEL: M41

1. UVOD

Kvalitetan i transparentan sustav financijskog izvještavanja je preduvjet kvalitetnog procesa donošenja poslovnih odluka različitim dionicima.¹ Okvir financijskog izvještavanja prije svega određuju pravila na međunarodnoj razini (MSFI), ali i određeni zakonodavni okvir kojim svaka država za sebe pokušava stvoriti što kvalitetnije pretpostavke funkcioniranja cjelokupnog procesa financijskog izvještavanja. Zakon o računovodstvu i reviziji F BiH kroz svoje osnovne odrednice predstavlja okosnicu uređenog, transparentnog procesa financijskog izvještavanja u Federaciji BiH. Cilj financijskog izvještavanja je osigurati financijske informacije o izvještajnom subjektu koje su korisne sadašnjim i potencijalnim ulagačima, zajmodavcima i ostalim vjerovnicima u donošenju odluka o osiguravanju sredstava poslovnom subjektu.² Upravo reformama u institucionalnom okviru informacije sadržane u financijskim izvješćima pokušavaju se učiniti pravovremenim i pouzdanima. Rad Kaufmanai Vishwanatha iz 2001. ukazuje na značaj razvoja institucionalne infrastrukture, standarda i računovodstvene prakse u promociji transparentnosti.

2. POTREBE ZA REFORMAMA U INSTITUCIONALNOM OKVIRU ZA RAČUNOVODSTVENU PROFESIJU

Institucionalni okvir koji određuje funkcioniranje računovodstvene profesije u F BiH se intenzivno mijenjao kroz povijest prilagođavajući se i usklađujući zahtjevima i potrebama, prvo tranzicijskog procesa, a danas i zbog procesa pristupanja Europskoj uniji. Promjene značajno utječu na opseg i složenost poslova računovodstvenih djelatnika, a njihov trend bitno će odrediti i razvoj te mogućnost mobilnosti računovodstvene profesije u budućnosti. Danas se posebna pozornost stavlja na proces osiguravanja dionika potrebnim financijskim i nefinancijskim informacijama u okruženju poslovnog subjekta, kao i standardima i načelima po kojima su te informacije kreirane kako bi se osigurale točne, pouzdane i pravovremene informacije. Objavljivanje informacija smanjuje asimetričnost informacija između unutarnjih i vanjskih korisnika i omogućuje investitorima procjenu performansi poslovnih subjekata.³

¹ Grbavac, J., Hladika, M.: Osnove računovodstva, Ekonomski fakultet Mostar, Mostar, 2017, str.28.

² Mackenzie, B., Chamboko, R., Coetsee, D., Colyvas, B., Njikizana, T., Hanekom, B., Selbst, E.: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards, John Wiley & Sons, Hoboken, New Jersey, 2014., str. 30.

³ Yan-Leung, Ch., Ping, J., Weiqiang, T.: A transparency disclosure index measuring disclosure: Chinese listed companies, Journal of Accounting and Public Policy, 2010, Vol. 29, No. 3, str. 259

Različiti činitelji djeluju na potrebu mijenjanja, odnosno, unaprjeđenja institucionalnog okvira računovodstvene profesije. Ti činitelji su određeni zahtjevima tržišta (globalizacija, ekonomija, politika i pravo, društvo, poslovanje, znanost i tehnologija, okolina, energija i resursi), ali i potrebom prilagodbe same računovodstvene prakse i računovodstvene profesije novim izazovima (etičnog vođenja, razvoja kadrova, mobilnost računovodstvene profesije, kreativnost, ozbiljnost, poduzetnički duh, strategijsko promišljanje).⁴

Temeljne razloge za reformama u računovodstvenom okviru u Federaciji BiH svakako treba tražiti u potrebi za:

- unaprjeđenjem računovodstvene profesije,
- unaprjeđenjem revizorske profesije,
- unaprjeđenju kvalitete financijskog izvještavanja,
- unaprjeđenjem kvalitete i nadzor nad kvalitetom računovodstvene i revizorske profesije,
- ispunjavanjem obveza preuzetih na europskom putu i usklađivanjem s EU pravnom stečevinom.

Reforma računovodstvenog okvira u BiH počinje 1995. godine sa tadašnjim nastojanjem da se uvedu i primjenjuju međunarodni računovodstveni standardi u financijskom izvještavanju. Danas reformu računovodstvenog okvira karakterizira potreba za harmonizacijom okvira za izvještavanje i unaprjeđivanje transparentnosti i relevantnosti financijskih i nefinancijskih informacija kao preduvjeta kvalitetnog poslovnog odlučivanja različitim dionicima (vanjskim i unutarnjim).

3. NOVI ZAKON O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI U F BIH U FUNKCIJI UNAPRJEĐENJA PROCESA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

U Federaciji Bosne i Hercegovine je u 2021. godini donesen novi Zakon o računovodstvu i reviziji⁵ zbog potrebe unapređivanja te oblasti, kao jedan od ciljeva ekonomske politike. Prethodni Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH usvojen je 2009. godine, a u primjeni je od početka 2010. godine. Unatoč promjenama u mnogim sferama koje spadaju u ‘područje’ ovog zakona, nijedna intervencija u odrednicama Zakona u prethodnim godinama nije urađena. Novi Zakon o

⁴ ACCA, 100 Drivers for Change for the Global Accountancy Professions, 2012., str. 8.

⁵ Zakon o računovodstvu i reviziji F BiH, Službene novine Federacije BiH, 15/21

računovodstvu i reviziji u FBiH uvodi dosta promjena koje imaju za cilj unaprijediti proces financijskog izvještavanja s aspekta učinkovitosti (za manje poslovne subjekte i grupe) i transparentnosti (za veće-javno odgovorne poslovne subjekte i grupe) kroz:

- pojednostavljivanje i rasterećivanje procesa financijskog izvještavanja za manje poslovne subjekte (ukida se obveza izrade i prezentiranja periodičnih (polugodišnjih) financijskih izvještaja, podignuti pragovi za kategorizaciju subjekata, uvođenje mikro pravnih osoba za koje su dopuštena dodatna "oslobođenja",
- uvođenje dodatnih pravila za velike subjekte (javno odgovorne) koje doprinose transparentnosti i kvaliteti njihovih izvještaja

Relevantni Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH uređuje: oblast računovodstva i revizije, organizaciju i funkcioniranje sustava knjigovodstva i računovodstva, pripremu i prezentiranje financijskih izvještaja, reviziju financijskih izvještaja, organizaciju i rad Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine, nadzor nad kvalitetom rada društava za reviziju i ovlaštenih revizora, javni nadzor, praćenje, otkrivanje i prijavljivanje krivičnih djela u vezi sa pranjem novca i financiranjem terorističkih aktivnosti te stjecanje zvanja, kvalificiranje i licenciranje u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji.

- **Financijsko izvještavanje i kategorizacija (razvrstavanje) poslovnih subjekata**

Za poslovne subjekte u Federaciji BiH, u kontekstu primjene novog Zakona o računovodstvu i reviziji s aspekta kategorizacije i financijskog izvještavanja, doneseni su novi kriteriji za razvrstavanje pravnih osoba te je uveden pojam mikro pravnih subjekata. Pravne osobe, u smislu novog Zakona, razvrstavaju se na mikro, mala, srednja i velika, u zavisnosti od visine ukupnog prihoda, prosječne vrijednosti poslovne imovine i prosječnog broja zaposlenih u toku poslovne godine, utvrđenih na dan sastavljanja financijskih izvještaja u poslovnoj godini.

U mikro pravne subjekte razvrstavaju se subjekti koja na dan sačinjavanja financijskih izvještaja ne prelaze granične vrijednosti najmanje dva od sljedećih kriterija:

- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je do 350.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je do 700.000,00 KM,
- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi financijski izvještaj je do devet.

Uvođenje mikro pravnih osoba u novom Zakonu ima za cilj da se njihovo financijsko izvještavanje svede na minimum, tj. da ta grupa bude praktično izuzeta od obaveze sastavljanja punog seta financijskih izvještaja (obvezno je izvještavanje samo Izvještaja o financijskom položaju, Izvještaja o ukupnom rezultatu i Bilješki uz financijske izvještaje)⁶.

U male pravne subjekte razvrstavaju se oni subjekti koji na dan izrade financijskih izvještaja ne prelaze granične vrijednosti najmanje dva od sljedećih kriterija:

- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je do 4.000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je do 8.000.000,00 KM,
- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnose financijski izvještaji je do 49.

U srednje pravne subjekte razvrstavaju se subjekti koji na dan sačinjavanja financijskih izvještaja prelaze dva kriterija iz kriterija propisanih za male subjekte, ali ne prelaze granične vrijednosti najmanje dva od sljedećih kriterija:

- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je do 20.000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je do 40.000.000,00 KM,
- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnose financijski izvještaji je do 249.

U velike pravne subjekte razvrstavaju se oni subjekti koji na dan sastavljanja financijskih izvještaja prelaze granične vrijednosti najmanje dva od sljedećih kriterija:

- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je 20.000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je 40.000.000,00 KM,
- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnose financijski izvještaji je 249.

⁶ Ibidem, članak 37.

U velike pravne subjekte neovisno od navedenih kriterija uključene su banke, mikro-kreditna društva, društva za osiguranje i reosiguranje, lizing društva, društva za faktoring, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, burze, brokersko-dilerska društva i druge financijske organizacije.

Prema ranije važećem Zakonu (iz 2009.god) pravni subjekti su se razvrstavali na mala, srednja i velika, a kriteriji za kategorizaciju su bili znatno niži pogotovu što se tiče veličine imovine i prihoda (mali subjekti su imali granicu od 1.000.000 KM aktive i 2.000.000 prihoda, srednji subjekti imovinu 4.000.000 KM i prihod 8.000.000 KM, a veliki subjekti su prelazili gornje vrijednosti srednjih subjekata u najmanje dva uvjeta). Povećanjem pragova, za značajan broj poslovnih subjekata, će izostati određene obveze u financijskom izvještavanju koje se ponajprije odnose na reviziju financijskih izvještaja te izradu punog seta financijskih izvještaja (koje su vezane uz velike i srednje subjekte) što će pridonijeti smanjenju troškova izvještavanja ovih subjekata. Smanjenu troškova društvima će pridonijeti i ukidanje obveze polugodišnjeg financijskog izvještavanja.

Novina ovog zakona je i uvođenje kategorizacije Grupa poslovnih subjekata koje se u kontekstu ovoga zakona razvrstavaju na male, srednje i velike ovisno o prosječnom broju zaposlenih u toku poslovne godine, visini ukupnog prihoda i prosječne vrijednosti poslovne imovine na konsolidiranoj osnovi. Pored toga, Zakon je definirao i kategoriju "subjekti od javnog interesa" kojima je propisao značajnije obveze (zahtjeve) financijskog izvještavanja i revizije.⁷

• Primjena MSFI

Za priznavanje, mjerenje, prezentiranje i objavljivanje elemenata u financijskim izvještajima veliki pravni subjekti, subjekti koji imaju obavezu sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja (matična društva), subjekti od javnog interesa, odnosno oni koji se pripremaju da postanu subjekti od javnog interesa u skladu sa važećim propisima, nezavisno od veličine, primjenjuju MSFI.⁸ Za priznavanje, mjerenje, prezentiranje i objavljivanje elemenata financijskih izvještaja za mikro, male i srednje subjekte Zakon dopušta primjenu Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja za male i srednje subjekta (MSFI za MSP)⁹

⁷ Prema Članu 2. Zakona, subjekti od javnog interesa su svi pravni subjekti čijim se vrijednosnim papirima trguje na organiziranom tržištu vrijednosnih papira, banke, mikro-kreditna društva, društva za osiguranje i reosiguranje, društva za faktoring, lizing društva, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima, brokersko-dilerska društva i druge financijske organizacije, javna poduzeća svi pravni subjekti od posebnog značaja za Federaciju u skladu sa relevantnim propisima, te organizacije i javne ustanove koje nisu obuhvaćene okvirom revizije utvrđenim propisom o reviziji institucija u Federaciji.

⁸ Članak 25.

⁹ Članak 26.

- **Revizija financijskih izvještaja**

Prema zahtjevima novog Zakona, obveznoj reviziji podliježu financijski izvještaji i konsolidirani financijski izvještaji pravnih subjekata razvrstanih u velike i srednje subjekte, te organizacija, javnih institucija i javnih ustanova koje nisu obuhvaćene godišnjim planom revizije Ureda za reviziju institucija F BiH. Subjekti razvrstani u mikro i male subjekte u skladu sa Zakonom, nisu obveznici ali mogu odlučiti u skladu sa svojim potrebama provoditi reviziju financijskih izvještaja.

- **Izvještaj o poslovanju**

Pravni subjekti su obvezni pripremati izvještaje o poslovanju koji daju objektivan prikaz poslovanja subjekta i njegov položaj, uključujući i opis glavnih rizika i neizvjesnosti sa kojima se pravno lice suočava, kao i mjera poduzetih na zaštitu životne sredine. Izvještaj o poslovanju obavezno sadrži: a) sve značajne događaje nastale u razdoblju od završetka poslovne godine do datuma predaje financijskog izvještaja; b) procjenu očekivanog budućeg razvoja subjekta; c) najvažnije aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem; d) informacije o otkupu vlastitih dionica, odnosno udjela; e) informacije o poslovnim segmentima pravne osobe; f) korištene financijske instrumente ako je to značajno za procjenu financijskog položaja i uspješnosti poslovanja subjekta; g) ciljeve i politike subjekta u vezi sa upravljanjem financijskim rizicima; zajedno sa politikama zaštite od rizika za svaku planiranu transakciju za koju je nužna zaštita i h) izloženost pravne osobe tržišnom, kreditnom, riziku likvidnosti i drugim rizicima prisutnim u poslovanju pravne osobe, kao i strategiju za upravljanje ovim rizicima i ocjenu njihove efikasnosti. Izvještaj o poslovanju *objavljuje* se zajedno sa financijskim izvještajima te revizorskim izvještajem ako postoji obaveza revizije (u odnosu na Zakon iz 2009. godine propisana je i objava).

- **Registri pravnih subjekata i poduzetnika za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, kao i Registra kvalificiranih lica**

Uvođenje ovih registara stvarajući bazu pružatelja računovodstvenih profesionalnih usluga stvara pretpostavke nadzora pružatelja usluga što pridonosi kvaliteti i transparentnosti cijelog procesa financijskog izvještavanja.

- **Registar financijskih izvještaja**

Uspostavom "baze" financijskih izvještaja i pripadajućih relevantnih izvještaja o poslovanju subjekata (revizijskih izvještaja, izvještaja o poslovanju) stvorena je pretpostavka nužne javne objave financijskih informacija kao čimbenika transparentnosti i kvalitete cijelog procesa financijskog izvještavanja.

4. REGISTAR FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA U FUNKCIJI UNAPRIJEĐENJA TRANSPARENTNOSTI FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Financijsko-informatička agencija (FIA) je odgovorna za uspostavu i vođenje Registra finansijskih izvještaja koji predstavlja centralni izvor informacija o uspješnosti poslovanja i finansijskom položaju pravnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine.¹⁰Kao korisnik podataka može se pojaviti širok spektar različitih dionika kao što su: federalni, županijski i organi jedinica lokalne samouprave, statistika, poslovne banke, porezna uprava, burze, gospodarske komore, regulatori na finansijskom tržištu, pravne i fizičke osobe.

Dostupnost informacija o poslovanju subjekata u Federaciji BiH je osigurana uvođenjem kontrole javne objave od strane FIA-e. Pod "javnom objavom" u kontekstu Zakona o registru finansijskih izvještaja podrazumijeva se dostava FIA-i pravovremenih i točnih informacija kroz slijedeće izvještaje:

- godišnje finansijske izvještaje,
- godišnji izvještaj o poslovanju,
- revizijski izvještaj (ukoliko postoji obveza),
- konsolidirane finansijske izvještaje i konsolidirani godišnji izvještaj (ukoliko postoji obveza) u skladu sa propisima koji uređuju oblasti računovodstva i revizije zajedno sa revizijskim izvještajem,
- odluke i izjave uz godišnje finansijske izvještaje (odluka o usvajanju godišnjeg finansijskog izvještaja, odluka o prijedlogu raspodjele dobiti ili pokrića gubitka, izjava o razvrstavanju subjekata i izjava o neaktivnosti)

U sklopu svojih ovlasti FIA, prikupljene i obrađene podatke iz godišnjih finansijskih izvještaja, distribuira zainteresiranim korisnicima, upravlja bazom podataka i osigurava zaštitu baze podataka i svih dokumenata koji su pohranjeni u arhivu. U cilju osiguravanja točnosti i kvalitete objavljenih informacija FIA provjerava dostavljene podatke. Ukoliko nisu uočene nepravilnosti podaci se javno objavljuju na internet stranici u roku od 60 dana od dana prijema potpunog i računski točnog finansijskog izvještaja. Ako se uoče određene nepravilnosti, poslovni subjekt je u obvezi ih otkloniti. Ako ne otkloni nepravilnosti u propisanom roku FIA je dužna javno objaviti na svojoj internet stranici kao nepotpune i računski netočne, u punom ili skraćenom sadržaju i to najkasnije do 31. listopada tekuće za prethodnu izvještajnu godinu. FIA je dužna osigurati trajni i kontinuirani pristup

¹⁰ Službene novine F BiH, 7/21

financijskim i drugim izvještajima i dokumentima pohranjenim u Registru. Prikupljeni podaci se iz pojedinačnih financijskih izvještaja ustupaju Poreznoj upravi i Federalnom zavodu za statistiku.

Bez dokazivanja pravnog interesa svatko može, na osnovu pismenog zahtjeva, zatražiti izvještaj iz Registra u skladu sa uvjetima i postupcima ustupanja prava na korištenje podataka iz Registra, ali uz određenu naknadu. Stoga, korisnici podataka prilikom uporabe istih, dužni su: (članak 10., 11. Zakona o Registru financijskih izvještaja):

- osigurati korištenje podataka isključivo u zakonom predviđenu svrhu,
- osigurati da podaci neće biti prodati ili na bilo koji način ustupljeni trećim osobama, u cijelosti ili djelomično,
- prilikom prezentacije izvještaja sačinjenih na osnovu podataka iz Registra, navesti izvor podataka,
- korisnici koje podatke koriste za znanstveno-istraživačku obradu i prezentaciju dužni su FIA-u informirati o nalazima takve obrade,
- korisnici koji podatke koriste za komercijalne svrhe, dužni su FIA-i osigurati uvid u strukturu svih krajnjih proizvoda/izvještaja.

Novi regulatorni okvir trebao bi unaprijediti poslovno okruženje i klimu poslovanja. Razlog tomu je raspoloživost (svi podaci na raspolaganju korisnicima) i dostupnost (kraće vrijeme pretraživanja idobivanja podataka te niži troškovi pribavljanja) podataka iz financijskih izvještaja. U tablici 1. dane su koristi koje registar financijskih izvještaja ima u odnosu na njegove korisnike, a u cilju unaprijeđenja kvalitete računovodstvenog izvještavanja te unaprijeđenja sigurnosti i povjerenja u financijske izvještaje.

Tablica 1. Značaj registara financijskih izvještaja kroz prizmu koristi korisnika

Korisnici	Registar financijskih izvještaja
Menadžment	<ul style="list-style-type: none"> • olakšava ocjenu uspješnosti menadžmenta, • omogućuje identificiranje stila vođenja, • omogućuje analizu uspješnosti menadžmenta kroz prizmu financijske analize, • menadžment i njegovi rezultati bivaju dostupni javnosti, • menadžment može koristiti Registar kako bi se uspoređio sa konkurencijom, prosjekom djelatnosti (sektora) ili ukupnim gospodarstvom.

Kreditori/investitori/ tržišta	<ul style="list-style-type: none"> • lakša ocjena kreditne sposobnosti, • kreditna sposobnost se kalkuliра na temelju točnih i vjerodostojnih podataka, • kreditori mogu smanjiti svoje troškove obrade kreditnih zahtjeva i time smanjiti troškove zajmotražitelja, • investitori će lakše doći do točnih i vjerodostojnih informacija, smanjenje asimetričnosti informacija, • kreditori mogu skratiti vrijeme obrade kreditnog zahtjeva, povećati brzinu donošenja odluke i podići dostupnost kreditnih sredstava (lakši pristup zajmotražitelja, manje komplicirana obrada kreditnog zahtjeva, niže cijene koštanja kredita).
Dobavljači	<ul style="list-style-type: none"> • lakše upravljanje kreditnim rizikom dobavljača, • lakše osiguranje podataka za sustav upravljanja rizikom, • praćenje financijske discipline kupaca, • pribavljanje podataka o rizičnosti poslovnih partnera „bonitetu”, • osiguranje podataka o novčanom toku kao sposobnosti servisiranja obveza i likvidnosti.
Država	<ul style="list-style-type: none"> • osiguranje fiskalne discipline, • osiguranje financijske discipline, • bolja kontrola poreznih davanja, • smanjenje mogućnosti manipulacija, • sigurno poslovno okruženje i povoljnija poslovna klima, • mogućnost unaprjeđenja registra kroz analize za nositelje ekonomske vlasti: <ul style="list-style-type: none"> – analiza financijskog poslovanja na razini entiteta, kantona, grada, općine – analiza financijskog poslovanja po gospodarskim djelatnostima – mogućnost uspoređivanja
Računovodstvena profesija	<ul style="list-style-type: none"> • dodatni zahtjevi za vještinom i znanjem u IT-u, veći troškovi, • unaprjeđenje kvaliteta rada profesije kroz primjenu IT, • uređenje profesije, • transparentnost rada, • veća kontrola i unaprjeđenje kvalitete rada računovodstvene profesije, • eliminiranje neetičnih postupanja računovodstvene profesije, • pribavljanje i obrada podataka, sve značajnija uloga računovođa u donošenju poslovnih odluka.

Izvor: autori

Uvođenjem registra financijskih izvještaja ostvarila bi se načela transparentnosti financijskog izvještavanja kroz mogućnost pristupa, odnosno, dostupnosti informacija. Upravo podizanje kvalitete financijskog izvještavanja temelji se na pravovremenosti informacija što bi značilo kao su informacije dostupne korisnicima što je prije moguće. Unaprijeđenje transparentnosti i kvalitete financijskih informacija osigurava uvjete za donošenje odluka za investitora. Informacijski rizik se smanjuje u ovakvim uvjetima. Investitori, vjerovnici i drugi koji donose odluke o kupnji, prodaji, trgovanju dionicama, kreditiranju, procjeni performansi menadžmenta trebaju razumljive i relevantne financijske informacije.

5. ZAKLJUČAK

Novi regulatorni okvir računovodstvene profesije u Federaciji BiH ima za cilj unaprijeđenje kvalitete i transparentnosti procesa financijskog izvještavanja na dobrobit različitih korisnika (dionika procesa). Zakonom o računovodstvu i revizijisevodi dosta promjena koje imaju za cilj unaprijediti proces financijskog izvještavanja s aspekta učinkovitosti procesa sastavljanja izvještaja (smanjenjem troškova financijskog izvještavanja za manje poslovne subjekte i grupe) i transparentnosti i kvalitete korištenja financijskih izvještaja (za veće-javno odgovorne poslovne subjekte i grupe). Pojednostavljivanje i rasterećivanje procesa financijskog izvještavanja za manje poslovne subjekte postiže se ukidanjem obveze izrade i prezentiranja periodičnih (polugodišnjih) financijskih izvještaja, zatim povećanim pragovima za kategorizaciju subjekata te uvođenjem mikro pravnih osoba za koje su dopuštena dodatna "oslobođenja". Nasuprot tome, uvođenjem dodatnih pravila za velike subjekte (javno odgovorne) stvorene su pretpostavke transparentnosti i kvalitete njihovih izvještaja. Uloga Registra financijskih izvještaja je od velikog značaja u procesu poslovnog odlučivanja te se očekuje da će biti predmetom korištenja velikog broja korisnika. Zakon o Registru financijskih izvještaja detaljno regulira eksterno izvještavanje s aspekta javne objave financijskih izvještaja što će značajno doprinijeti samoj dostupnosti financijskih informacija u Federaciji BiH. Novim institucionalnim računovodstvenim okvirom unapređuje se transparentnosti financijskog izvještavanja u BiH.

LITERATURA

1. ACCA, 100 Drivers for Change for the Global Accountancy Professions, 2012.
2. Grbavac, J., Hladika, M.: Osnove računovodstva, Ekonomski fakultet Mostar, Mostar, 2017.
3. Kaufman, D, Vishwanath, T, Toward Transparency: New Approaches and Their Application to Financial Markets, World Bank Research Observer, Vol. 16. No. 1., 2001, str. 47-57
4. Mackenzie, B., Chamboko, R., Coetsee, D., Colyvas, B., Njikizana, T., Haneekom, B., Selbst, E.: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards, John Wiley & Sons, Hoboken, New Jersey, 2014.
5. Mancini, D., Lamboglia, R.: Account Information System and Transparency: A Theoretical Framework, In: Corsi, K., Castellano, N., Lamboglia, R., Mancini, D. (eds) Reshaping Accounting and Management Control Systems. Lecture Notes in Information Systems and Organisation, Vol 20. Springer, Cham, 2017.
6. Verdi, R. S.: Financial reporting quality and investment efficiency, University of Pennsylvania, 2006.
7. Yan-Leung, Ch., Ping, J., Weiqiang, T.: A transparency disclosure index measuring disclosure: Chinese listed companies, Journal of Accounting and Public Policy, 2010,
8. Zakon o Registru finansijskih izvještaja, Službene novine Federacije BiH, 7/21.
9. Zakon o računovodstvu i reviziji, Službene novine Federacija BiH, 15/21
10. Žager, K., Žager, L., Analiza finansijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008.

Josipa Grbavac, PhD

University of Mostar, Faculty of Economics, Mostar, Bosnia and Herzegovina
josipa.grbavac@ef.sum.ba

Igor Živko, PhD

University of Mostar, Faculty of Economics, Mostar, Bosnia and Herzegovina
igor.zivko@ef.sum.ba

Marko Barbarić, mag. oec.

University of Mostar, Faculty of Economics, Mostar, Bosnia and Herzegovina
marko.barbaric@ef.sum.ba

NEW INSTITUTIONAL ACCOUNTING FRAMEWORK IN THE FUNCTION OF FINANCIAL REPORTING TRANSPARENCY IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Received: August 19, 2021

Accepted: November 20, 2021

<https://doi.org/10.46458/27121097.2021.PI.62>

Review

Abstract

Transparency represents the openness of the business entity and the ease of access to the action itself. It is this segment that is essential for external users who should have unhindered and timely access to information of finance and non-financial nature in order to be able to look at the riskiness of the business entity. Therefore, it is essential that regulation improves the concept of transparency through the adoption of regulations, rules and other procedures in order to make information available to different stakeholders. Improving the quality of financial reporting should bring benefits in reducing the asymmetry of information between managers and investors, reducing risk and the cost of financing businesses and other benefits that authors have tried to present through the prism of different beneficiaries of financial statements. The aim of the paper is to point out the new institutional accounting framework for the purpose of improving the transparency of financial reporting in the Federation of Bosnia and Herzegovina. The authors bring the latest updates of the institutional accounting framework in the Federation of Bosnia and Herzegovina and its possible impact on improving the quality of financial reporting through the availability and transparency of financial information.

Keywords: *accounting framework, financial reporting, transparency, register of financial statements, benefit for users*

JEL: M41